

Utredare inom socialtjänsten

Johanna Lejon tfn 0927 – 721 39
Jaana Kallo tfn 0927 – 721 35
Marika Rissanen-Korpi tfn 0927 – 721 38

Barns rättigheter och socialtjänstens skyldigheter

Övertorneå kommun
Tingshusvägen 2
957 85 ÖVERTORNEÅ
tfn 0927- 720 00
www.overtornea.se

INFORMATION OM BARN- OCH
UNGDOMSUTREDNINGAR I
ÖVERTORNEÅ KOMMUN

Inledning

Barn har rätt till en trygg och bra uppväxt. Ibland finns det dock skäl till att känna oro över att barnet inte har det tillräckligt bra. Det kan bero på att man som förälder känner att man periodvis inte räcker till, att barnet inte finner sig väl tillrätta i förskolan eller skolan eller att barnet visar tecken på en riskfylld utveckling genom att t.ex. missbruka eller begå brott.

Ofta lyckas familjen själv finna en lösning på problemet, men inte alltid. Problemet kanske är av sådan omfattande art att professionell hjälp krävs. I detta läge kan man som förälder vända sig till socialtjänsten i sin hemkommun.

Ibland är det någon i omgivningen som uppmärksammar det rådande problemet först och tar kontakt med socialnämnden. Det kan t.ex. vara en granne, barnavårdscentralen, förskolan, skolan eller någon annan utanför familjen som är orolig över ett barn eller en ungdom. De som jobbar med barn och ungdomar är dessutom skyldiga att kontakta socialnämnden om man misstänker att ett barn far illa (14 kap 1 § socialtjänstlagen).

Skyldighet att utreda

När socialnämnden fått kännedom om något som kan föranleda en åtgärd från nämndens sida är de skyldiga att utan dröjsmål inleda en utredning (11 kap 1 § SoL). Socialnämnden har vad man kallar för utredningsskyldighet. Undantag är om förhandsbedömningen visar att det inte finns skäl till att inleda en utredning.

Vem gör utredningarna?

Ansvaret för socialtjänsten ligger hos den politiskt tillsatta socialnämnden. Nämnden ska garantera att den som är bosatt i kommunen får den vård och den omsorg de har rätt till. Det är därmed socialnämnden som ansvarar för alla beslut och verksamheter som rör barn och ungdomar i kommunen. Själva utredningarna gällande barn och ungdomar görs dock av de socialsekreterare som är anställda på socialförvaltningen. Det är socialsekreterarna som utför det dagliga arbetet och som sköter alla kontakter med barn, ungdomar och familjer.

Utredningsförfarandet

Syftet med en utredning är att kartlägga hjälpbehovet hos den aktuella familjen. Målsättningen är att familjen ska få den hjälp och det stöd de behöver för att kunna erbjuda barnet en trygg och bra uppväxt.

Utredningen påbörjas med en träff där socialsekreterarna i samråd med föräldrarna planerar utredningens upplägg. Målet är att utredningen ska genomföras inära samarbete med familjen. Undantagsfall är misstanke om sexuella övergrepp. I dessa fall tas ingen kontakt med föräldrarna.

Socialsekreterarna inhämtar även uppgifter från andra i barnets omgivning som t.ex. barnavårdscentralen (bvc), förskola, skola m.m. Detta kan ske mot föräldrarnas vilja. Familjen har själv möjlighet att ge förslag på personer som kan tillföra utredningen viktiga uppgifter.

Utredningen tar vanligtvis fyra månader, men kan i undantagsfall ta längre tid. Vid avslutandet görs en bedömning av det som framkommit under utredningen och beslut fattas om familjen är i behov av insatser från socialnämnden eller inte. Insatserna verkställs i samarbete med föräldrarna. Familjen får ett skriftligt beslut där även socialnämndens motivering till beslutet framgår samt hur beslutet kan överklagas.

Insatser från socialtjänstens sida

Från socialtjänstens sida kan man erbjuda olika alternativa insatser som t.ex. kontaktfamilj eller kontaktperson, familjehem, avlastning i hemmet, samtalskontakt m.m. Insatserna kan vända sig både till föräldrarna och barnet.

Socialtjänsten kan även vara ett led i att skapa kontakt med andra instanser t.ex. PBU.

Om man inte kommer överens?

Om socialtjänsten kommer fram till att ett barn måste ha vård utanför det egna hemmet men vårdnadshavarna eller barnet själv, om det fyllt 15 år, motsätter sig detta kan Länsrätten besluta om sådan vård efter ansökan från socialtjänsten. Vård utan vårdnadshavarens samtycke beslutas av domstol med stöd av lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

I regel är dock familjerna och socialtjänsten överens om vilken hjälp barnet och familjen kan behöva.

Sekretess inom socialtjänsten

Inom socialtjänsten råder stark sekretess. De personer som är i kontakt med socialtjänsten behöver därmed inte oroa sig för att de uppgifter som lämnas kommer ut till obehöriga. Uppgifter som rör enskilda personer är inte offentliga och de dokument som innehåller sådana uppgifter förvaras alltid så att obehöriga inte kommer åt att läsa dem. Däremot har man i de flesta fall rätt till att se de uppgifter som är dokumenterade om en själv.